

A leopard is lying in tall grass at night, illuminated by a spotlight. The leopard's fur is a mix of brown and black spots, and its eyes are a striking yellow. The background is dark, with the grass blades catching the light.

**BHP Groep
in
Malawi**

Foto's en tekst door:
Adri van der Kemp

Internationaal project BHP Groep

Malawi, zuidoost Afrika. Lange landschappen, bergen op afstand, rode aarde, huisjes van kleistenen en met daken van lang droog gras. Arme mensen, veel kinderen, geen werk en te weinig scholen. Malawi, het warme hart van Afrika, hartelijke mensen, lachende kinderen, optimisme en bemoediging.

Sinds eind jaren negentig ondersteunt BHP Groep ontwikkelingsprojecten in Malawi, waaronder een project gespecialiseerd onderwijs voor doof-blinde kinderen. Directeur Adri van der Kemp en zijn vrouw en collega Coby de Wildt reizen met enige regelmaat zelf af naar Malawi om de projecten op de voet te kunnen volgen.

Adri van der Kemp, die ook de [BHPcolumns](#) schrijft, brengt in tekst en beeld verslag uit van hun meest recente bezoek aan Malawi.

Half november 2011 reisden Coby en ik af naar Malawi. Het is nu al de derde keer dat wij er komen. Naast het feit dat wij onze bekenden aldaar weer eens willen ontmoeten en ook een beetje vakantie willen houden, zijn we ook bijzonder benieuwd hoe het met de Deaf and Blind school in Mary View gaat.

Toen wij in 2006 ons eerste bezoek aan Malawi brachten ondersteunden we al enkele jaren ontwikkelingsprojecten en we maakten voor het eerst kennis met dit initiatief, dat in 2004 gestart is. Emma Kulombe, een Malawiaanse katholieke non, heeft zich het lot aangetrokken van doof-blinde kinderen.

In de westerse samenleving al een groep met weinig kansen, maar in Malawi volstrekt kansloos. Door hun omgeving worden zij vooral gezien als een last. In de arme gezinnen, die het platte land van Malawi bevolken, zijn zij een te voeden mond, die economisch gezien nu en in de toekomst geen enkele bijdrage zal leveren. Dit nog los van het feit dat de ouders zich ernstig schamen voor hun gehandicapte kind. Dit leidt ertoe dat zij vaak verborgen worden gehouden in de hut en dat zij zich op geen enkele manier kunnen ontwikkelen tot enigszins zelfstandig functionerende mensen.

Zuster Emma, zoals zij genoemd wordt, heeft zich gespecialiseerd in het onderwijs aan deze kinderen en samen met enkele onderwijzers gaf zij op dat moment les aan ongeveer 14 kinderen. Deze kinderen werft zij door dorpen

te bezoeken en uit te zoeken of er wellicht kinderen zijn die verborgen worden gehouden. Als dit het geval is probeert zij de ouders ertoe te bewegen om het kind aan haar toe te vertrouwen, zodat het onderwijs kan gaan volgen en sociale vaardigheden kan aanleren, waardoor zij meer zelfredzaam worden en leren om een - eenvoudige - bijdrage aan de dorpsamenleving te hebben.

De onderwijzers worden door de overheid betaald, maar niet alle kosten worden vergoed; met name het verblijf in het hostel niet. Daarom is er een probleem in de exploitatie, tenslotte moeten de kinderen ook slapen en eten. Wij hebben toen besloten vanuit ons bedrijf deze activiteit te gaan ondersteunen.

Malawi is een relatief klein land in centraal oost Afrika. Het land wordt voor een belangrijk deel ingesloten door Mozambique. Het aangrenzende meer van Malawi heeft de omvang van een kleine binnenzee. De levensstandaard is bijzonder laag; veel mensen moeten leven van een paar dollar per dag. Soms nog minder. Malawi behoort tot de armste landen ter wereld. Zoals in

de hele wereld, trekken ook hier mensen naar de grote steden om aan werk te komen, maar velen zijn daar niet erg succesvol in, met als gevolg dat de steden erg vervallen ogen en omringd worden door grote sloppenwijken, waar bittere armoede heerst. Het overgrote deel van de bevolking (ongeveer 15.000.000 mensen) woont op het platteland in eenvoudige hutten.

Ontbossing is een groot probleem, waar nog geen oplossing voor is. Om te koken en zich te verwarmen hebben de mensen in de dorpen nu eenmaal hout nodig. De effecten op het klimaat worden ook door de bewoners zelf ervaren. Men leeft vooral van eenvoudige landbouw. Mais is het hoofdvoedsel en veelal is dit naast wat groente het enige bestanddeel van de maaltijd. Zoals in heel Afrika, heeft aids er hier ook voor gezorgd dat een groot deel van de gezinnen vaderloos geworden is. Veel weduwen leiden met hun kinderen een uitzichtloos bestaan. Erger nog is het dat ook veel moeders slachtoffer geworden zijn van deze ziekte, waardoor opa's en oma's of ooms en tantes de zorg voor het kroost op zich hebben moeten nemen.

Gelukkig is de aidsepidemie voor een belangrijk deel tot staan gebracht, maar de effecten zijn door de hele maatschappij nog steeds merkbaar. Het land beschikt niet over delfstoffen, maar als je rondreist zie je grote thee-, suiker-, koffie-, tabak- en rubberplantages. Deze zijn echter meestal in buitenlandse handen, zodat de opbrengsten voor een groot deel over de grens verdwijnen.

Hoewel Malawi een republiek is, hebben de inwoners niet het gevoel veel invloed op het beleid te hebben. In hun ogen manipuleert de president alles en iedereen om aan de macht te blijven en er is sprake van corruptie. Dat heeft de Engelsen en Amerikanen er onlangs toe doen besluiten om hun hulp te staken. Hiermee is het overgrote deel van de buitenlandse hulp stopgezet.

Benzine en diesel zijn bijzonder schaars en voor Malawiaanse begrippen extreem duur (westerse prijzen). Hierdoor wordt het reizen bijzonder duur en steeds meer onmogelijk is. Ook de voedselprijzen stijgen natuurlijk door de dure transportkosten.

Als ik het zo schrijf lijkt het alleen maar treurnis, maar toch is dat niet de enige uitstraling van het land. In de steden zie je massa's studenten die zich energiek door het leven lijken te bewegen. Veel mensen weten zich een bestaan te verschaffen door een minibus te rijden of een handeltje op te zetten. En bovenal de mensen zijn aardig, behulpzaam en goedlachs. De slogan "Malawi, the warm heart of Africa" is hier geen loze kreet. De mensen zijn er trots zo gezien te worden.

Wij logeren in Mary View, oneerbiedig gezegd het hoofdkwartier van de nonnencongregatie. Op dit terrein zetelt het bestuur van de congregatie, worden de novices opgeleid en is er een voorziening voor de bejaarde zusters. Hoewel wij op geen enkele manier verbonden zijn aan een kerk, voelen wij ons hier bijzonder thuis. Rust, weg van de westerse hectiek, de speciale geur van Afrika en de ontspannen contacten met de zusters, hebben op ons een weldadig effect. Het heeft misschien ook wel te maken met het feit dat deze Malawiaanse nonnen veel meer in het leven staan dan hoe wij dat hier in Nederland beleven.

Alle maatschappelijke thema's die in Malawi spelen, zoals de aidsepidemie en daarmee samenhangend de seksuele moraal, armoede, politiek zijn onderwerp van gesprek en dan zeker niet vanuit een rigide katholiek standpunt. Wat ook helpt is dat de zusters een uitstekend ontwikkeld gevoel voor humor hebben, dus naast alle serieuze zaken wordt er ook heel veel gelachen.

Gedurende ons verblijf zijn de dames van het bestuur druk. In een van de nabij gelegen dorpen is er een nieuwe kliniek in aanbouw. Hierover hebben zij de supervisie. De kliniek is bedoeld voor kleine medische handelingen, zoals de behandeling van malaria en zwangerschapscontroles. De bouw van de kliniek wordt gefinancierd door een Spaanse dame, die naar Malawi komt om deze officieel te openen.

Helaas is de bouw nog lang niet klaar en met man en macht moet er gewerkt worden om in ieder geval de boel cosmetisch "openingswaardig" te krijgen. En dat lukt. Als de dame arriveert in gezelschap van een ex missionaris en een in

Rome wonende Malawiaanse pater, is de zaak zover gereed dat er met goed fatsoen in de aanwezigheid van de aartsbisschop een openingsplechtigheid kan plaatsvinden.

Ook wij zijn hierbij aanwezig en het moet gezegd worden dat het een bijzonder indrukwekkende gebeurtenis is. Enige honderden mensen in de buitenlucht in een grote kring, studentes die hoopvolle gedichten voordragen, zang en dans, toespraken. De uren die dit duurt vliegen voorbij. Als bijdrage aan de kliniek bieden wij een microscoop aan, gefinancierd van het geld dat ik op het feest ter gelegenheid van mijn verjaardag cadeau gekregen heb.

De nonnen zijn trouwens toch druk met bouwen. Niet ver van de kliniek realiseren ze ook nog een hostel voor de huisvesting van studentes. Naast het feit dat hierdoor de studentes woonruimte hebben, is het voor de congregatie een manier om geld te verdienen door de huuropbrengsten. Met

dit geld willen zij een opvang creëren voor aidswezen. Een zelfde initiatief bij de universiteit is zeer lucratief gebleken.

Bij de school voor doof/blinden is een congrescentrum gebouwd. Of dit zal leiden tot een stroom aan inkomsten is nog de vraag. Voorlopig zijn er nog vrijwel geen klanten. Je kunt je afvragen of de bouw van een congrescentrum bijdraagt aan het eigenlijke doel van de school. Aan de andere kant kun je het ook waarderen dat er initiatieven ontplooid worden om de eigen broek op te houden.

Gedurende ons verblijf bezoeken wij de school voor de doof/blinden een paar keer. We bezoeken de lessen en we zien de kinderen spelen en in de tuin werken. Wat ons opvalt is dat de zelfredzaamheid van de kinderen, in vergelijking met onze vorige bezoeken, verbazingwekkend is toegenomen. De oudere kinderen bewegen zich op en in de buurt van het schoolterrein helemaal zelfstandig.

Ook is het boeiend om te zien dat de ouders van de kinderen betrokken worden bij het proces. Zij krijgen training in de omgang met hun kind. Veel aandacht is er ook voor de nazorg. Als een kind uitstroomt is het de bedoeling dat het een nuttige bijdrage aan de gemeenschap kan leveren. Om dat te realiseren en in stand te houden, wordt het gezin geregeld begeleid. Dit waarborgt continuïteit.

Al met al voldoende reden om dit initiatief te blijven ondersteunen. Zowel financieel als om immaterieel door contacten voor ze te leggen met deskundigen in Nederland, die hun know how over willen dragen aan hun Malawiaanse collegae.

*Adri van der Kemp & Coby de Wildt
november/december 2011*

